

Inklusion af børn og unge med etnisk minoritetsbaggrund og/eller lav socioøkonomi – et state-of-the-art litteraturstudie

DBU PROJEKT & ANALYSE

[August 2020]

**EN DEL AF
NOGET STØRRE**

Titel

Inklusion af børn og unge med etnisk minoritetsbaggrund og/eller lav socioøkonomi
– Et state-of-the-art litteraturstudie

Forfattere

Kasper Lykke Frederiksen

Emil Alexander Faramarzi

Christian Lie Guldager

Søren Bennike

Sine Agergaard

Udgiver

Dansk Boldspil Union (DBU)

Projekt & Analyse

DBU Allé 1

2605 Brøndby

Forsidebillede

Anders Kjærbye

Indhold

Introduktion.....	4
Konkluderende resumé og perspektiver	5
Begrebsafklaring.....	9
Søgestrategi.....	10
Udvælgelseskræterier.....	11
Analyse	14
Deltagelse og ikke-deltagelse i foreningsidræt	14
Deltagelse og ikke-deltagelse i fodbold.....	17
Eksklusion	17
Inklusion	19
Legitim deltagelse.....	20
Litteraturliste	22

Introduktion

Denne rapport bygger på et speciale ved idrætsuddannelsen på Aalborg Universitet der blev udarbejdet som et state-of-the-art litteraturstudie i samarbejde med DBU's afdeling "Projekt & Analyse". Rapporten har til formål at identificere, gennemgå og formidle videnskabelige studier der omhandler, hvordan børn og unge med etnisk minoritetsbaggrund og/eller lav socioøkonomi kan inkluderes i foreningsfodbold.

Et state-of-the-art litteraturstudie adresserer nutidig videnskabelig litteratur og er anderledes end generelle litteraturstudier, hvor forskning af ældre dato også indgår. Denne type litteraturstudie kan tilbyde at præsentere den aktuelle viden og/eller fremhæve huller i den eksisterende viden, som har brug for yderligere undersøgelse og/eller kalder på nye indsatser.

Rapporten indledes med et konkluderende resumé, der også beskriver perspektiver for mulige fremtidige initiativer og videre vidensopsamling. Dette resumé erstatter den afsluttende konklusion. Selve rapporten starter med en definition af begrebet "Inklusion". Dette begreb har nemlig mange betydninger, og det er derfor afgørende at slå fast, hvordan begrebet forstås i denne rapport. Dernæst kommer en kort beskrivelse af metoden bag dette litteraturstudie, med fokus på søgestrategi og argumenterne bag valg og fravalg af artikler til litteraturstudiet. Sidst følger en analyse af de udvalgte artikler. Denne er opdelt i to, hvor den første del omhandler hvorvidt børn og unge med etnisk minoritetsbaggrund og/eller lav socioøkonomi generelt er inkluderet i eller ekskluderet fra foreningsidræt, og den anden del omhandler de processer og forhold som har betydning for de to målgruppers inklusion/eksklusion i fodboldklubber.

Konkluderende resumé og perspektiver

Som det fremgår af de studier der behandles i denne rapport findes der en lang række forhold som påvirker deltagelse i foreningsidræt (og mere specifikt fodbold) blandt børn og unge med etnisk minoritetsbaggrund og/eller lav socioøkonomi. Deres inklusion/eksklusion fra idræt og fodbold kan således ikke beskrives ud fra en enkelt faktor. Det er dog indiskutabelt at børn og unge med etnisk minoritetsbaggrund og/eller lav socioøkonomi deltager mindre i foreningsidræt end børn og unge med majoritetsbaggrund og med middel/høj socioøkonomi (Strandbu et al., 2019).

For børn og unge med etnisk minoritetsbaggrund er der i forskningen fundet en række faktorer som har betydning for deres deltagelse. De oftest beskrevne barrierer i form af kulturelle, religiøse og familiemæssige forhold kan både have en fremmende og hæmmende effekt. Mødet med andre i fodboldklubben og i kamp har også betydning (Mauro, 2013; Mauro, 2016). Her kan både selvoplevet og påført forskelsbehandling føre til frustrationer og i sidste ende til at minoritetsdeltagere ekskluderer sig selv eller bliver ekskluderet fra fodboldklubberne (Mauro, 2016).

Disse forhold kan dog ikke alene forklare den lavere idrætsdeltagelse blandt børn og unge med etnisk minoritetsbaggrund. Både i Danmark (Nielsen et al., 2013) og i Norge (Strandbu et al., 2019) er minoritetsbefolkningen overrepræsenteret i den laveste socioøkonomiske gruppe. Og meget tyder på, at socioøkonomi også er en betydelig faktor i forhold til børn og unges deltagelse i foreningsidræt. Uanset om det drejer sig om minoritets- eller majoritetsbørn. Kontingenter, samt omkostninger til transport og udstyr kan medvirke til, at børn og unge med lav socioøkonomi bliver ekskluderet (Nielsen et al. 2013). Dertil tillægger minoritetsfamilier sjældent fritidsaktiviteter stor værdi, og er derfor mindre tilbøjelige til at bruge penge på deres børns deltagelse, hvilket i særdeleshed gør sig gældende for minoritetspiger (Strandbu et al., 2019).

Udover den centrale betydning af økonomi ser familien ud til at være den vigtigste faktor for børns idrætsdeltagelse i en ung alder. Men i teenagealderen bliver venner mere betydningsfulde for deltagelsen i fodbold og foreningsidræt (Pot et al., 2016; Strandbu et al., 2019). Dog har venner en større betydning for unge drenge end for unge piger, for hvem familien fortsat har afgørende betydning (Strandbu et al., 2019).

Et systematisk litteraturstudie af Temple & Crane (2016), som undersøger, hvorfor børn og unge stopper til fodbold (uanset etnicitet og/eller lav socioøkonomi), fandt, at et præstationsorienteret miljø fremmer eksklusion. Derimod tyder det på, at et procesorienteret træningsmiljø kan bidrage til at reducere eksklusion af etniske minoritetsbørn og unge (Schaillée et al., 2017; Morela et al., 2017). Et procesorienteret miljø med fokus på samarbejde og forbedring af den enkeltes evner, frem for et fokus på resultater kan altså understøtte, at klubber kan inkludere forskelligartede børn og unge. Også de der er uvante med idræt. Et procesorienteret miljø faciliterer også en positiv attitude med accept af andre kulturer og etniciteter, og bidrager til at unge med etnisk minoritetsbaggrund ikke føler sig marginaliseret (Morela et al., 2017; Elbe et al., 2018). Her er træneren essentiel, da denne kan facilitere et sådant miljø. Træneren er desuden en vigtig person, idet han/hun bevidst som ubevidst kan skabe forhold, som enten fremmer inklusion, eller fremmer eksklusion. I den henseende bør man være opmærksom på, at mange trænere i idrætsforeninger er frivillige, som ikke altid besidder den nødvendige viden og kompetence for at kunne skabe et procesorienteret miljø. Det er således nødvendigt at udbrede kendskabet til sådanne tilgange, så chancen, for at inkludere flere unge med etnisk minoritetsbaggrund øges (Morela et al., 2017).

Der mangler generelt viden om, hvordan børn og unge med etnisk minoritetsbaggrund og/eller lav socioøkonomi bliver inkluderet i fodboldklubber, og hvorfor de stopper og/eller føler sig ekskluderet. Fremtidige undersøgelser bør desuden afdække forskelligheder indenfor grupperne af børn og unge med etnisk minoritetsbaggrund og børn og unge med lav socioøkonomi. Som det er nu, fokuserer størstedelen af tilbuddene i foreningsidræt på middelklassens præferencer (Vandermeerschen et al., 2015) og der mangler undersøgelser, der afsøger viden om ønsker og behov blandt børn og unge fra familier med lav socioøkonomi (Vandermeerschen et al., 2015).

Der mangler også (flere) tiltag i fodbold, som fokuserer på at uddanne hele fodboldfællesskabet i at håndtere medlemmer som er anderledes end flertallet. Fokus kan være på at give foreningsledere og trænere de nødvendige evner til at bekæmpe diskrimination af børn og unge med etnisk minoritetsbaggrund, og derved nedbringe risikoen for disse unges ekskludering fra fodbold (Mauro, 2016). Ligeledes kan uddannelse af trænere med fokus på at facilitere et bedre træningsmiljø gavne inklusion. Som nævnt ovenfor ved vi, at et procesorienteret træningsmiljø, kan være med til at inkludere de to målgrupper, samt undgå at de stopper (Morela et al., 2017; Scheillée et al., 2017). Der er en betydelig mængde forskning om træningsmiljøet i fodbold, men

det mangler fortsat at blive undersøgt i sammenhæng med etnicitet og socioøkonomi. Desuden bør fremtidige undersøgelser også undersøge andre forhold der er relateret til træningsmiljøet (Elbe et al., 2018). Det gælder eksempelvis hold-dynamik, relationer mellem spillere, kommunikation og lederskab, der bør undersøges sammen med betydningen af etnicitet, religion, køn og socioøkonomi for (potentielle) deltagere i fodboldklubber.

Rapporten peger på tre interventioner (de Meij et al., 2010¹; Goosens et al., 2016²; Ryom, 2017³) der har haft succes med at inkludere børn og unge med etnisk minoritetsbaggrund og/eller lav socioøkonomi i idrætsforeninger og fodboldklubber. Fælles for de tre interventioner er, at der har været fokus på at inddrage flere forskellige samarbejdspartnere, som påvirker målgrupperne. Både skolen, kommunen, forældre og lokale fodboldklubber/foreninger, herunder trænerne, var alle vigtige at inddrage. Og deres samspil lader til at være afgørende for at få inkluderet flere børn og unge med etnisk minoritetsbaggrund og børn og unge med lav socioøkonomi. Brugen af rollemodeller viste sig også som en betydningsfuld del i interventionen af Ryom (2017). Her blev professionelle fodboldspillere med etnisk minoritetsbaggrund inddraget. Al Ganideh (2018) havde også succes med dette, om end et noget mere nuanceret syn på rollemodellens funktion er interessant at forfølge.

Der er altså flere steder at starte med tiltag der kan bidrage til at øge inklusionen af børn og unge med etnisk minoritetsbaggrund og/eller lav socioøkonomi. Goosens et al. (2016) har haft succes med at øge idrætsdeltagelsen blandt unge med etnisk minoritetsbaggrund ved brug af den såkaldte POWER-intervention der understøtter samarbejde mellem de unge, deres forældre og de lokale foreninger (Goossens et al., 2016). Her er hovedfokus på individets følelse af at have personlig kontrol over deres liv og miljø. Det interessante ved intervention er, at den reducerede deltagerens følelse af marginalisering (Goossens et al., 2016). POWER-interventionen fokuserer på en lang række forhold ved børn og unges hverdagsliv og ikke kun på deres idrætsdeltagelse. I tilknytning til fremtidige interventioner er det interessant at afsøge, om sådanne holistiske interventioner har mere succes end interventioner med et specifikt fokus på at fremme fodbolddeltagelse.

¹ JUMP-in

² POWER

³ Unge, Holdspil og Medborgerskab

Begrebsafklaring

Det centrale begreb i dette litteraturstudie er "inklusion", men når det omhandler etniske minoriteter, som er en af de to målgrupper (børn og unge med etnisk minoritetsbaggrund og/eller lav socioøkonomi), bruges begrebet "integration" ofte. Integration og inklusion er begreber der bliver anvendt i en række forskellige sammenhænge, men dette er ikke ensbetydende med, at begreberne er blevet formelt etableret og brugt entydigt i litteraturen. Som Ryndak et al. (2000) påpeger, så har begrebet inklusion mange anvendelser, og mange forskere (og praktikere) bruger det uden en eksakt definition og overlader det til læseren at definere meningen bag. Derfor er det nødvendigt at begrunde denne rapport's brug af inklusionsbegrebet for at etablere et fælles udgangspunkt for gennemgangen af litteraturen.

Vislie (2003) og Pijl et al. (1997) definerer inklusion som et bredt begreb (bredere end integration), idet fokus er på hele grupper af børn og unge. Hvorimod integrationsbegrebet særligt bruges i forbindelse med etniske minoritetsgrupper på en måde, hvor etnicitet ofte bliver den altoverskyggende identitetsmarkør for meget forskelligartede minoritetsgrupper (Agergaard, 2018). Derfor anvendes integrationsbegrebet ikke i denne rapport, da det også ofte ligger implicit heri, at etnicitet er det store problem i forhold til børns og unges deltagelse eller ikke-deltagelse i idræt. Det overskygger således, at der er stor variation indenfor og mellem børn og unge med etnisk minoritetsbaggrund, og at en række andre forhold såsom variation i uddannelse og socioøkonomi også spiller ind. Dertil kommer, at vi i arbejdet med denne rapport også er interesseret i studier af deltagelse og ikke-deltagelse i idræt og fodbold blandt børn og unge med lav socioøkonomi, uanset om de er fra den etniske majoritet eller minoritet.

For at komme nærmere en definition af begrebet inklusion tager vi udgangspunkt i et social-relationelt perspektiv som foreslået af Munk & Agergaard (2015). Set i det perspektiv er inklusion og eksklusion processer der udspiller sig i komplekse interaktioner mellem mennesker. Munk & Agergaard (2015) benytter sig af Lave & Wengers teoretiske ramme til at definere inklusion som legitim perifer deltagelse i et praksisfællesskab (fx en fodboldklub). Samme ramme giver også baggrund for at forstå, at ikke alle kan være lige meget inkluderet til alle tider. Det gælder at der er forskellige deltagerpositioner i et praksisfællesskab, som varierer fra 'insiders' til 'outsiders' (Lave & Wenger, 1991). En deltager er imidlertid kun inkluderet i et praksisfællesskab (fodboldklubben) hvis de er legitime deltagere. Så inklusion i fodbold handler ikke blot om, at børn og unge med etnisk minoritetsbaggrund og/eller lav socioøkonomi "bare" skal blive

klubmedlemmer og fodboldspillere. Det handler i lige så høj grad om, hvorvidt andre tilskriver disse grupper af børn og unge legitimitet; giver dem anerkendelse for hvem de er, og hvorvidt også børn med etnisk minoritetsbaggrund og lav socioøkonomi oplever det at deltage som meningsfuldt.

Vislie (2003) argumenterer for, at inklusion og eksklusion er sammenhængende processer, og at man ofte er nødt til at medregne begge. Derfor er Munk & Agergaards (2015) definition af inklusion ikke det eneste udgangspunkt. Også eksklusion bør defineres og indtænkes. Munk & Agergaard (2015) definerer inklusion, som de processer der fremmer børn og unges deltagelse i idræt, og eksklusion som de processer der hæmmer dette. Deres definitioner er dog tilpasset børns og unges deltagelse i skoleidræt, mens dette state-of-the-art litteraturstudie omhandler børn og unges inklusion i fodboldklubber. Nedenfor følger to tilpassede definitioner der anvendes i denne rapport.

Inklusion, som de processer og forhold der fremmer børn og unges legitime deltagelse i fodboldklubber,

og

Eksklusion, som de processer og forhold der hæmmer børn og unges legitime deltagelse i fodboldklubber.

Så 'processer' er et nøgleord her. Det dækker over de aktive handlinger, som kan bidrage til at inkludere undersøgte population i klubfodbold, men også de handlinger, som gør, at børn og unge med etnisk minoritetsbaggrund og lav socioøkonomi ekskluderer sig selv eller bliver ekskluderet fra klubfodbold. Med dette brede syn på processer er vi altså ude efter at belyse de interaktioner, som de to målgrupper indgår i ved deltagelse i klubfodbold. Desuden har vi med dette socialt relationelle perspektiv også fokus på en række forhold, som påvirker de undersøgte målgruppers muligheder for at deltage i fodbold. Dette er ikke kun deres etnicitet og deres socioøkonomi, men også f.eks. hvordan dette spiller sammen med deres boligområde, deres forældres ressourcer, uddannelse og jobstatus m.v.

Søgestrategi

Dette litteraturstudie er udarbejdet som et state-of-the-art litteraturstudie. Et state-of-the-art litteraturstudie adresserer nutidig videnskabelig litteratur og er anderledes fra generelle litteraturstudier, hvor forskning af ældre dato også indgår. Denne type litteraturstudie kan

(ligesom andre typer af litteraturstudier) tilbyde at præsentere den eksisterende viden og/eller fremhæve huller i den aktuelle viden, som kalder på yderligere undersøgelse og/eller nye indsatser på et givent område. Et state-of-the-art litteraturstudie er af stor værdi ved behov for indsamling af viden om et nyt område, eller når man afsøger muligheder for at bidrage til viden på et specifikt område.

Før selve litteratursøgningen blev lavet, blev der foretaget en indledende søgning med det formål at optimere søgeprotokollen. Her blev forskellige søgeord afprøvet i diverse databaser over videnskabelige studier, såsom Scopus, SPORTDiscus og ProQuest. Yderligere blev diverse artikler omhandlende børn og unge med etnisk minoritetsbaggrund og/eller lav socioøkonomi screenet for evt. at finde nye søgeord, som kunne indgå i den endelige søgning. Desuden blev forskellige databaser undersøgt, for at skabe et kendskab til disse og hvilke funktioner de hver især kunne tilbyde i et forsøg på at gøre litteratursøgningen så præcis og korrekt som muligt. Derudover blev søgeprotokollen diskuteret med AAU-vejleder Sine Agergaard og DBU-Projektleder for Forskning og Viden Søren Bennike.

Udvælgelseskriterier

Før og under den endelige søgning blev et antal udvælgelseskriterier opstillet for systematisk at udpege, hvilken litteratur der skulle indgå i dette litteraturstudie. For det første skulle de udvalgte studier have fokus på børn og unge med etnisk minoritetsbaggrund og/eller med lav socioøkonomi. Derudover skulle artiklerne omhandle de to målgruppers deltagelse (eller ikke-deltagelse) i foreningsidræt. Mere specifikt søgte vi studier der producerer viden om de processer og forhold, der enten fremmer eller hæmmer de to målgruppers deltagelse i fodbold.

Da dette studie er et state-of-the-art litteraturstudie medtager vi udelukkende den litteratur som er udgivet i år 2000 og frem. Derudover skulle litteraturen være udgivet på engelsk, dansk, norsk eller svensk og fokusere på det vestlige Europa som geografisk område. Sidstnævnte sker for at begrænse søgningen til lande, som sportsligt, samfundsmæssigt og kulturelt minder om Danmark. Lande som USA og Canada blev derfor ekskluderet, idet deres sportslige set-up er markant anderledes. I USA og Canada foregår sportsdeltagelsen i høj grad på skoler og på universiteter, hvorimod idræt i Europa primært foregår i frivillige foreninger (van Bottenburg, 2011).

Den endelige litteratursøgning blev udført den 2/4-2019 og kan ses i tabel 1 på næste side. Søgningen gav følgende hits: SPORTDiscus (1650 hits), Scopus (2286 hits) og ProQuest (849 hits), hvilket i alt gav 4785 hits. Efter ekskludering på baggrund af sprog, årstal og lande, var resultaterne: SPORTDiscus (1146 hits), Scopus (736 hits), ProQuest (731 hits), hvilket i alt gav 2613 hits. De resterende artikler blev lagt ind i et program kaldet Rayyan, som blev brugt til at sortere i artiklerne efter gennemlæsning af titel, keywords og abstract. Her blev der identificeret 759 duplikater, hvilket efterlod 1889 artikler. Yderligere blev 1830 artikler frasorteret med baggrund i vores udvælgelseskræterier og 159 artikler gik videre til fuld-tekst-læsning. Efter fuld-tekst-læsningen af de resterende 159 artikler, endte den endelige mængde af artikler på 7 artikler, der omhandler processer og forhold vedrørende deltagelse af børn og unge med etnisk minoritetsbaggrund og/eller lav socioøkonomi i fodbold, og 6 artikler om de to målgruppers deltagelse og ikke-deltagelse i foreningsidræt. Herefter blev referencerne i de fundne artikler læst igennem for at finde yderligere litteratur. I referencerne blev der kun søgt efter artikler omhandlende fodbold, og ingen yderligere artikler blev fundet. Efter søgning i bibliotek.dk blev der identificeret yderligere 1 artikel. Dernæst gennemførtes en søgning i google.scholar.dk, hvilket ikke gav nogen nye hits. De 14 udvalgte artikler vil blive præsenteret nedenfor.

	AND			
	<i>Population</i>	Målgruppe	Omdrejningspunkt	Outcome
OR	Race (459.614)	Kid* (445.762)	Football (291.728)	Inclus* (484.428)
	Racial* (187.407)	Teen* (217.437)	Soccer (71.913)	Exclus* (420.303)
	Ethnic* (341.820)	Adolecen* (390.197)	Futsal (398)	Integrat* (1.442.379)
	Minorit* (270.150)	Child* (2.494.103)	Sport* (553.369)	Participat* (1.155.671)
	African* (521.035)	Young* (1.247.405)		Involv* (2.610.555)
	Vulnera* (246.271)			Segregat* (98.492)
	Asian* (289.441)			Belong* (264.441)
	Muslim* (117.032)			
	Immigrant* (115.826)			
Refugee* (82.615)				

	Foreign* (793.880) Migrant* (87.809) "social class" (21.563) "social capital" (24.698) "socio economics" (77.102) Socioeconomic (142.776) Marginaliz* (39.700) Deprive* (32.863)			
OR	Total: 3.288.071	Total: 4.182.795	Total: 845.817	Total: 5.978.482
AND	Total: 1650			

TABEL 1: DEN ENDELIGE SØGEPROTOKOL. I PARENTES ER ANGIVET ANTAL HITS FOR HVERT ENKELT SØGEORD, HVER FACET, OG DE FIRE FACETTER TILSAMMEN. ANTALLET AF HITS ER KUN FRA SPORTDISCUS OG FUNGERER SOM EKSEMPEL.

Analyse

Analysen er opbygget i to hovedafsnit. Det første omhandler generelle forhold og processer der har betydning for deltagelse af børn og unge med etnisk minoritetsbaggrund og/eller lav socioøkonomi i foreningsidræt. Det skal være med til at udvikle baggrundsinformation om de to målgruppers deltagelse (og ikke-deltagelse) i foreningsidræt. Andet hovedafsnit omhandler mere specifikt de forhold og processer, som kan fremme eller hæmme de to målgruppers inklusion i fodbold.

Deltagelse og ikke-deltagelse i foreningsidræt

Artiklerne som bliver analyseret i dette afsnit kan ses i tabel 2 nedenfor.

Etnicitet og lav socioøkonomi			
Exploring the minority-majority gap in sport participation; different patterns for boys and girls?	Strandbu et al.	2019	Norge
Daily physical activity and sports participation among children from ethnic minorities in Denmark.	Nielsen et al.	2013	Danmark
Social class differences in youths' participation in organized sports: What are the mechanisms?	Andersen & Bakken	2018	Norge
Parental, socio and cultural factors associated with adolescents' sports participation in four Danish municipalities	Toftegaard-Støckel et al.	2011	Danmark
Peer- and coach-created motivational climates in youth sport: implications for positive youth development of disadvantaged girls	Schaillée et al.	2017	Belgien
Effectiveness of JUMP-in, a Dutch primary school-based community intervention aimed at the promotion of physical activity	de Meij et al.	2012	Holland

Tabel 2: ARTIKLER FRA SØGNINGEN MED FOKUS PÅ IDRÆTSFORENINGER PRÆSENTERET MED TITEL, FORFATTER, ÅRSTAL OG OPRINDELSESLAND.

Et norsk studie af Strandbu et al. (2019) undersøgte forskellen mellem etniske minoritetsbørn og -unge og majoritetsbørn og -unges deltagelse i idræt. Der var ikke nogen markant forskel mellem minoritets- og majoritetsdrenge idrætsdeltagelse. Faktisk havde minoritetsdrene en smule højere deltagelsesrate, når man tog højde for socioøkonomiske ressourcer. Dog var deltagelsen, blandt både minoritets- og majoritetsdrene med lav socioøkonomi, markant mindre i forhold til drenge med middel/høj socioøkonomi. Derudover var minoritetspigens idrætsdeltagelse signifikant lavere end majoritetspiger. Dette var også gældende, når der blev taget højde for socioøkonomi og religion (Strandbu et al., 2019). Det interessante i dette studie var altså, at når

man analyserer idrætsdeltagelsen på tværs af minoriteten og majoriteten, ser det ud til at ikke alene etnicitet, men snarere køn og socioøkonomi er afgørende forhold.

Andre faktorer såsom alder og kommunen man bor i, har også betydning (Toftegaard-Støckel et al., 2011). I studiet af Toftegaard-Støckel et al. (2011), gennemført i en dansk kontekst, viste der sig en signifikant forskel i idrætsdeltagelsen mellem børn i femte og niende klasse, hvor børn i femte klasse deltog væsentlig mere i idræt end dem fra niende. Dertil kommer, at piger fra store byer (København) og med etnisk minoritetsbaggrund i endnu lavere grad deltager i foreningsidræt. Denne gruppe var desuden mere påvirkelige af sociale og kulturelle faktorer, samt socioøkonomi (Toftegaard-Støckel et al. 2011). Hertil kommer, at forældres etniske herkomst, jobstatus og børnenes opfattelse af deres forældres forhold til idræt yderligere havde betydning for idrætsdeltagelsen blandt børn og unge (Toftegaard-Støckel et al., 2011).

Derudover har økonomiske ressourcer en betydelig indflydelse på børn og unges idrætsdeltagelse. Og da familier med etnisk minoritetsbaggrund, i gennemsnit har færre materielle og sociale ressourcer, kan dette have en betydelig indflydelse på denne målgruppes deltagelse i idrætsforeninger (Nielsen et al., 2013). Faktisk mener Andersen & Bakken (2018), at økonomiske ressourcer er den vigtigste faktor for børn og unges idrætsdeltagelse. Dette kombineret med en mangel på traditioner for at deltage i foreningsidræt gør, at minoritetsfamilier ikke tillægger stor værdi til fritidsaktiviteter for børn, og i særdeleshed ikke for piger (Strandbu et al., 2019). Hertil foreslår Nielsen et al. (2013) også, at hvis deltagelsen blandt familier med lav socioøkonomi, skal øges, så er det nødvendigt at adressere manglen på forældrenes support. Dette kan gøres ved at sænke forventningerne til, at alle forældre kan tilbyde biltransport og betale de fulde omkostninger til kontingenter og udstyr, samt ved at give indsigt i de implicitte forventninger og regler, der er udbredte i foreningsidræt (Nielsen et al. 2013). Sidstnævnte er særligt relevant for forældre til børn med etnisk minoritetsbaggrund, som ikke har et forhåndskendskab til foreningsidræt. Desuden har det vist sig, at deltagelsen blandt minoritetsbørn kan øges, hvis foreningerne kan udlåne dyrt udstyr til børnene (Nielsen et al., 2013). I forlængelse heraf skriver Andersen & Bakken, at kommuner og idrætsforeninger med fordele kan samarbejde om at yde økonomisk støtte til lavindkomstfamilier, som har børn der gerne vil deltage i idræt (Andersen & Bakken, 2018).

Socioøkonomiske faktorer kan dog ikke alene forklare den lavere deltagelse blandt især minoritetspiger, hvilket indikerer, at andre faktorer også har en betydning (Strandbu et al., 2019;

Nielsen et al. 2013). I et studie af Schailleé et al. (2017) gennemført i en belgisk kontekst viser det sig, at et procesorienteret træningsmiljø, der nedtoner resultat-orienteringen, er vigtigt for at fremme deltagelse af udsatte piger med etnisk minoritetsbaggrund. Udsatte piger er her defineret ved, at pigerne oplever barrierer, såsom manglende økonomiske ressourcer og sproglige vanskeligheder, der hæmmer deres deltagelse i idræt. Et procesorienteret træningsmiljø kan for disse piger med etnisk minoritetsbaggrund, skabe en positiv udvikling, som fastholder dem i foreningsidræt (Scheillée et al., 2017). Interaktionen med holdkammerater har også en betydelig effekt på piger med en etnisk minoritetsbaggrund. Disse piger er således påvirket mere af det miljø deres medspillere skaber, sammenlignet med majoritetspiger.

I et studie af van de Meij et al. (2010) fra Holland blev deltagelsesraten for børn med etnisk minoritetsbaggrund øget fra 27,4 % til 65,8 % i idrætsforeninger over en periode på 20 måneder. De lavede en intervention kaldet JUMP-in, i samarbejde med flere skoler fra et område, hvor mange elever har lav socioøkonomi. Gruppen der blev undersøgt, var 6-12 år og 80 % af de i alt 2848 elever var af etnisk minoritetsbaggrund. Gennem en skolebaseret intervention rettet mod lokalsamfundet, forældre og børnene selv lykkes det at opnå en samlet fremgang i børnenes deltagelse i organiseret idræt på 2,8 %, og særligt en fremgang blandt piger og blandt grupper med marokkanske og tyrkiske baggrunde (de Meij et al., 2010). En af styrkerne ved JUMP-IN interventionen var, at den blev implementeret gennem et samarbejde mellem lokale samarbejdspartnere (herunder lokale foreninger) og skoler, som var beliggende i områder med familier, som har mange forskellige etniske baggrunde og lav socioøkonomi (de Meij et al., 2010).

Der viser sig altså mange forhold, som har indflydelse på hvorvidt børn og unge med etnisk minoritetsbaggrund og/eller lav socioøkonomi deltager i idrætsforeninger eller ej. Blandt andet har religiøse, kulturelle og familiemæssige forhold betydning for idrætsdeltagelse blandt børn og unge med etnisk minoritetsbaggrund. Dog tyder det på, at den lave socioøkonomiske status er det forhold der fremstår som vigtigst (Strandbu et al., 2019). Hvis der skal laves interventioner eller tiltag med målsætningen om at fremme disse børn og unges idrætsdeltagelse, er det ikke nok kun at fokusere på deres etnicitet. Der skal i høj grad også tages højde for socioøkonomiske faktorer, der strækker sig over både økonomi, uddannelse og social klasse til den værdi som idrætsdeltagelsen tilskrives i familien (Nielsen et al., 2013).

Deltagelse og ikke-deltagelse i fodbold

Den litteratur vi fandt som specifikt handler om de to målgruppers deltagelse og ikke-deltagelse i fodbold blev analyseret med henvisning til tre typer af processer; eksklusion, inklusion og legitim deltagelse. Overskriften "eksklusion" dækker over de artikler, hvor målgrupperne er helt eller delvist ekskluderet, eller føler sig ekskluderet fra fodbold, mens afsnittet "Inklusion" beskriver de artikler som bl.a. har fulgt interventioner rettet mod at inkludere målgrupperne i fodbold. Sidst men ikke mindst følger afsnittet "legitim deltagelse" der dækker over de artikler, hvor målgrupperne allerede er aktive og deltager i fodbold i en klub, og hvor fokus er på deres sociale legitimitet. Artiklerne er præsenteret i tabel 3.

Fodbold			
Eksklusion			
Sport and belonging	Walseth	2006	Norge
The dream of social mobility: ethnic minority players in Danish football clubs	Agergaard & Sørensen	2009	Danmark
Inklusion			
Soccer and integrating Europe's Muslim minorities: the good, and bad and the ugly	Al Ganideh	2018	Spanien
Youth, team sport and citizenship	Ryom	2017	Danmark
Socialization into organized sports of young adolescents with a lower socio-economic status	Pot et al.	2016	Holland
Legitim deltagelse			
A team like no 'Other': the racialized position of Insaka FC in Irish schoolboy football	Mauro	2013	Irland
Religious culture as a barrier? A counter-narrative of Danish Muslim girls' participation in sports	Agergaard	2016	Danmark
Transcultural football. Trajectories of belonging among immigrant youth	Mauro	2016	Irland

TABEL 3: IDENTIFICEREDE ARTIKLER (PRÆSENTERET MED TITEL, FORFATTER, ÅRSTAL OG OPRINDELSESLAND)

Eksklusion

Walseth (2006) fandt, i en norsk kontekst, at fodbold under visse forudsætninger kan bidrage til unge minoriteters følelse af at have tilknytning og "høre til". Men vigtigst fandt de eksempler på muslimske piger, som blev ekskluderet på baggrund af deres socioøkonomiske status. Dette forekom efter pigerne skiftede fodboldklub. Den nye fodboldklub var en majoritetsklub, hvor minoritetspigerne ikke havde mange ting til fælles med de andre i klubben, foruden interessen for fodbold (Walseth, 2006). Bl.a. blev spillerne flove over hvor pigerne boede, fordi de var fattigere end de andre på holdet og boede markant ringere end dem. De andre spillere havde ondt af

dem og så ned på dem pga. deres boligsituation (Walseth, 2006). En af pigerne påpegede, at det største problem var, at de andre spillere ikke vidste, hvor godt de selv havde det. Hun fortæller eksempelvis om at pigerne som en selvfølge blev kørt til og fra de kampe der skulle spilles. Her måtte hun derimod se sig afhængig af de andres forældre, da hendes egne forældre ikke havde råd til en bil (Walseth, 2006).

Walseth (2006) pointerer, at det at være involveret i en holdsport kan skabe en følelse af at tilhøre fællesskabet, men store forskelle i socioøkonomi kan modsat også skabe oplevelser af social eksklusion. Fodboldpigerne i Walseths studie (2006) følte sig netop ekskluderet fra majoritetsfællesskabet. De havde problemer med at etablere venskaber med majoritetspigerne i fodboldklubben og fik aldrig følelsen af at tilhøre fællesskabet (Walseth, 2006). Det er ikke kun interaktionerne med holdkammeraterne der gav udfordringer. Walseth skriver, at træneren også medvirkede til at ekskludere pigerne ved at presse pigerne til at sørge for kørsel til deres kampe, hvor kutymen er, at forældrene kører på skift. Her kommer pigerne igen i problemer grundet deres families begrænsede mængde af kapital. Ved ikke at kunne leve op til normerne i klubben, føler pigerne sig ikke som en del af fællesskabet og derved socialt ekskluderet (Walseth, 2006). Træneren er således en vigtig person, idet denne både bevidst og ubevidst kan skabe forhold, som enten fremmer inklusion, eller bidrager til eksklusion.

Agergaard og Sørensen (2009) har undersøgt, hvilke forhold der påvirker talentfulde etniske minoritetsspillere, der forsøger at udvikle sig en karriere i aarhusianske fodboldklubber. De fandt, at børn og unge med lav socioøkonomi og etnisk minoritetsbaggrund ikke har gode chancer for at opnå en fodboldkarriere (Agergaard & Sørensen, 2009). Dette skyldes først og fremmest, at spillernes (ofte) selvudviklede evner i form af teknik, individuel præstation osv. ikke harmonerer med en udbredt forståelse for en dansk spillestil, hvor der lader til at være fokus på holdet og aftalte spilleregler snarere end på individuelle færdigheder. Desuden har flere af minoritetsspillerne tilsyneladende svært ved at udvikle sociale relationer til holdkammerater, trænere og klubledere. Unge drenge fra udsatte boligområder føler sig ofte som outsiders i majoritetsklubber, og vender ofte tilbage til deres oprindelige sociale netværk (Agergaard & Sørensen, 2009), som også udpeget for etniske minoritetspiger i studiet af Walseth (2006). Det lader til, at skulle et særligt talent eller en særlig indsats til for at øge chancen for, at børn og unge med etnisk minoritetsbaggrund og lav socioøkonomi kan opnå en fodboldkarriere. Der skal eksempelvis være en træner, som er villig til at investere tid og engagement i udviklingen af

etniske minoritetsspillere eller en træner, der er både kvalificeret og vant til at arbejde med unge med etnisk minoritetsbaggrund (Agergaard & Sørensen 2009). Et eksempel bliver beskrevet i Agergaard og Sørensen (2009), hvor en succesfuld spiller beskriver, hvordan hans karriere udviklede sig ved hjælp af en træner, som hjalp ham igennem en periode, hvor han skulle lære at være en holdspiller og tilsidesætte sin egen individuelle præstation. Studiet viser, at danske klubledere og trænere i vid udstrækning forventer, at børn og unge med etnisk minoritetsbaggrund umiddelbart kan tilpasse sig en ofte implicit og kollektiv klubkultur (Agergaard & Sørensen 2009). Og det lader til at kræve flere ressourcer for en klub, hvis de skal udvikle etniske minoritetsspillere, frem for etnisk danske spillere, og der er derfor en højere risiko forbundet med at investere tid og penge i spillere med etnisk minoritetsbaggrund (Agergaard & Sørensen, 2009).

Inklusion

Et hollandsk studie af Pot et al. (2016) viste, at barnets erfaring/oplevelse med idræt (idrætslig habitus) er centralt for at fremme inklusion af børn og unge med lav socioøkonomi i fodbold. Forskerne fandt, at en sådan idrætslig habitus primært kommer fra børnenes forældre. Denne blev skabt ved, at forældrene delte deres værdier, meninger og viden omkring fodbold med deres børn (Pot et al. 2016). Yderligere fandt Pot et al. (2016), at forældrenes involvering er afgørende for, at det at deltage i fodbold giver mening for deres børn. Forældrenes viden om fodbold, fodboldens værdier, samt deres kendskab til en fodboldklub og mulighed for at støtte deres børns engagement i fodbold, er afgørende forhold, som forældre kan bidrage med (Pot et al. 2016). Studiet konkluderede, at hvis børns muligheder for at erhverve sig idrætslig habitus bliver fremmet, er der gode muligheder for, at de bliver inkluderet i fodbold; og det uanset deres socioøkonomiske status (Pot et al., 2016).

Ryom (2017) har undersøgt, hvordan en intervention i en dansk fodboldklub kan hjælpe med at inkludere etniske minoritetsdrengene. Interventionen forløb over to skoleår i samarbejde med en lokal fodboldklub, en skole og drengene selv. 45 drenge deltog i interventionen, der bestod af tre ugentlige træninger, der var placeret enten før eller efter skole, så det passede med deltagernes skoleskema og andre fritidsaktiviteter. Derudover blev der afholdt fælles møder med lærerne, frivillige coaches og skolens integrationsmedarbejdere, hvilket bidrog til at trænersteamet hele tiden kunne være på forkant med udviklingen (Ryom, 2017). Træningen blev afviklet af et team på tre trænere fra den lokale fodboldklub, der var udvalgt på grund af deres evne til at levere

træningen, der havde andet end blot fodboldteknisk fokus. Ydermere var de deltagende drenges fodboldniveau meget forskelligt, og der var derfor også behov for en tilgang til træning, som gjorde at alle kunne være med uanset niveau. I det andet år af interventionen, blev trænerne suppleret af en medarbejder, som dagligt arbejdede med drengene udenfor skolen (Ryom, 2017). Forskerne fandt, at fodboldinterventionen havde givet, de etniske minoritetsdrenge øgede kropslige kompetencer, som kan lede til styrket selvtillid. Det er også en udvikling som kan påvirke deres livsduelighed og livskompetencer (Ryom, 2017). Derudover var fodboldinterventionen også med til at styrke drengenes sociale netværk på skolen og med til at øge samarbejdsevnen i deres klasser. Ligeledes blev deltagernes motivation forbedret, hvilket kan føre til udvikling af social kapital, samt empowerment, livsduelighed og livskompetencer (Ryom, 2017). Udover fodboldtræningen blev der afprøvet forskellige andre tiltag, bl.a. besøg af rollemodeller, herunder professionelle fodboldspillere med etnisk minoritetsbaggrund (Ryom, 2017).

Brugen af rollemodeller i fodbold har Al Ganideh (2018) også undersøgt. I en spansk kontekst, fandt han, at fodbold kan være med til at spille en vigtig rolle, når det gælder muslimske børn og unges integration i deres nye samfund. At bruge muslimske elite fodboldspillere som rollemodeller kan ifølge Al Ganideh (2018) give unge muslimer mere selvtillid og hjælpe dem til at blive accepteret blandt majoritetsbefolkningen.

Legitim deltagelse

Blandt de studier, der undersøger børn og unge med etniske minoritetsbaggrund og lav socioøkonomi som allerede deltager i fodbold, har vi fundet et studie af unge danske muslimske piger, som går til fodbold (Agergaard, 2016). Her fandt forskerne, at disse muslimske piger startede med at spille fodbold med familie og venner på gaden og dernæst hørte fra venner i nabolaget eller i skolen om muligheden for at spille i en fodboldklub. Det viste sig også her, at flere fædre, som ofte selv havde spillet fodbold, støttede deres døtre i at gå til fodbold, hvorimod mødrene i højere grad udfordrede det. Dette er også i tråd med studiet af Nielsen (2013), som finder at etniske minoritetsbørns deltagelse og ikke-deltagelse i idræt, ofte skyldes forældrenes idrætserfaring (idrætskapital), eller mangel derpå, mere end det skyldes deres materielle, sociale og normative ressourcer, herunder religion.

Det kom dog frem i studiet af pigerne (Agergaard, 2016), at nogle af dem var mere begrænset i deres mulighed for at deltage i fodbold, end deres brødre. Derudover viser studiet, at religion er en langt mere sammensat størrelse end ofte antaget, og ikke en absolut barriere for etniske

minoritetspiger idrætsdeltagelse, som det ellers ofte bliver angivet (Agergaard, 2016). Danske muslimske pigers forhold til fodbold varierer altså betydeligt. Derudover har det betydning hvor pigerne stammer fra, hvor de bor nu, samt hvordan det specifikke lokalsamfund ser på deres fodbolddeltagelse. Når det i sådanne lokalsamfund bliver udtrykt, at muslimske piger ikke skal spille fodbold, skyldes det ofte det kønssyn der bliver koblet på de unge kvinder, snarere end det skyldes religionen i sig selv (Agergaard, 2016). Nogen af pigerne brugte slør og beklædning, såsom lange leggings eller en langærmet T-shirt, når de spillede fodbold, mens andre ikke gjorde. Pigerne fortalte, at så længe du dækker dig selv til, og du ikke gør noget forkert i forhold til Koranen, så er der ingen problemer (Agergaard, 2016). De allerede deltagende muslimske piger var gode til at finde måder, hvorpå de kunne kombinere deres religiøse og kulturelle baggrunde med det at spille fodbold (Agergaard, 2016). Interviews med trænerne, klubledere og konsulenter, som i flere år har arbejdet med danske muslimske piger i fodboldklubber, udpegede, at prioriteringen af lektier og andre sociale forpligtelser, ofte var den største grund til at danske muslimske piger stoppede til fodbold. De danske muslimske piger oplevede ikke, at der var stor forskel på deres deltagelse i fodbold og deltagelsen blandt danske majoritetspiger fra det samme område. En af de få forskelle de oplevede var, når de interagerede med modstandere under kampe, og der blev råbt skældsord af dem (Agergaard, 2016).

I studierne af Mauro fremgik det også, at nogle af de unge med etnisk minoritetsbaggrund også oplevede en forskelsbehandling fra dommerens side (Mauro, 2013, Mauro, 2016). Dette er på trods af, at de unge spillere med etnisk minoritetsbaggrund føler sig inkluderet og deltager på lige fod med de andre spillere på deres respektive hold (Mauro, 2013; Mauro, 2016). Studiet tyder altså på, at nogle problemer for etniske minoritetsunge opstår ved interaktion med andre ved kampe m.v., hvor de umiddelbart er synligt anderledes end deres holdkammerater (Mauro, 2013). Udover de klubber som inkluderer etniske minoritetsbørn og unge, har de klubber som ikke har minoritetsmedlemmer altså en lige så stor del af ansvaret for at skabe muligheder for at børn og unge med etnisk minoritetsbaggrund kan føle sig inkluderet i hele fodboldfællesskabet (Mauro, 2016).

Litteraturliste

- Agergaard, S. (2016). Religious culture as a barrier? A counter-narrative of Danish Muslim girls' participation in sports. *Qualitative Research in Sport, Exercise and Health*, 8(2), 213-224.
- Agergaard, S. (2018). *Rethinking Sports and Integration: Developing a Transnational Perspective on Migrants and Descendants in Sports*. London: Routledge.
- Agergaard, S., & Sørensen, J. K. (2009). The dream of social mobility: ethnic minority players in Danish football clubs. *Soccer & Society*, 10(6), 766-780.
- Al Ganideh, S. F. (2018). Soccer and integrating Europe's Muslim minorities: the good, and bad and the ugly. *Sport in Society*, 21(9), 1258-1278.
- Andersen, P. L., & Bakken, A. (2018). Social class differences in youths' participation in organized sports: What are the mechanisms? *International Review for the Sociology of Sport*, 54(8), 921-937.
- Bibliotek.dk (2019), Dansk BiblioteksCenter, 6/6-19, <https://bibliotek.dk/da/overlay/help/37>
- de Meij, J. S. B.**, Chinapaw, M. J. M., van Stralen, M. M., van der Wal, M. F., van Dieren, L., van Mechelen, W., (2010). Effectiveness of JUMP-in, a Dutch primary school-based community intervention aimed at the promotion of physical activity, *Br J Sports Med*, 45, 1052-1057.
- Elbe, A.**, Hatzigeorgiadis, A., Morela, E., Ries, F., Kouli, O., & Sanchez, X. (2018). Acculturation through sport: Different contexts different meanings. *International Journal of Sport and Exercise Psychology*, 16(2), 178-190.
- Elling, A. & Knoppers, A. J (2005). Sport, Gender and Ethnicity. Practices of Symbolic Inclusion/Exclusion. *Journal of Youth Adolescence*, 34:257-268.
- Grant, M. J. & Booth, A. (2009). A typology of reviews. An analysis of 14 review types and associated methodologies. *Health Information and Libraries Journal*, 26(2), 91-108.
- Goossens F.X.**, Onrust S.A., Monshouwer K., de Castro, B.O., (2016). Effectiveness of an empowerment program for adolescent second generation migrants: a cluster randomized controlled trial. *Child Youth Serv Rev.*, 64, 128-35.
- Jstore, (2019), What's in Jstore, <https://about.jstor.org/whats-in-jstor/>, 6/6-19.
- Kirk, D. (2005). Physical education, youth sport and lifelong participation: the importance of early learning experiences. *European Physical Education Review*, 11(3), 239-255. <https://doi.org/10.1177/1356336X05056649>
- Lave, J & Wenger, E. (1991). *Situated Learning: Legitimate Peripheral Participation*. New York: Cambridge University Press.
- Mauro, M. (2013). A team like no 'Other': the racialized position of Insaka FC in Irish schoolboy football. *Soccer & Society*, 14(3), 344-363.
- Mauro, M. (2016). Transcultural football. Trajectories of belonging among immigrant youth. *Soccer & Society*, 17(6), 882-897.

- Morela, E.**, Hatzigeorgiadis, A., Sanchez, X., Papaioannou, A., & Elbe, A. M. (2017). Empowering youth sport and acculturation: Examining the hosts' perspective in Greek adolescents. *Psychology of Sport and Exercise*, 30, 226-235.
- Munk, M. & Agergaard, S. (2015), The Processes of inclusion and Exclusion in Physical Education: A Social-Relational Perspective, *Social Inclusion*, 3(3), 67-81.
- Nielsen, G.**, Hermansen, B., Bugge, A., Dencker, M., & Andersen, L. B. (2013). Daily physical activity and sports participation among children from ethnic minorities in Denmark. *European Journal of Sport Science*, 13(3), 321-331.
- Pedersen P.U.**, Larsen P., Håkonsen S.J. & Bjerrum M.B. (2017). *Fra forskning til praksis*. København: Munksgaard, København.
- Pot, N.**, Verbeek, J., van der Zwan, J., & van Hilvoorde, I. (2016). Socialisation into organised sports of young adolescents with a lower socio-economic status. *Sport, Education and Society*, 21(3), 319-338.
- Pijl, S. J.**, Meijer, Cor J. W. and Hegarty, S (1997). *Inclusive Education: A Global Agenda*. New York: Routledge.
- Rundak, D.**, Jackson, L. and Billingsley, F. (2000). Defining School Inclusion for Students With Moderate to Severe Disabilities: What do Experts Say? *Exceptionality*, 8(2), 101-116.
- Ryom, K.**, (2017), *Unge, Holdspil og medborgerskab – Det dårlige selskab? Et lokalt aktionsforskningsprojekt på Ydre Nørrebro*, Ph.d.-afhandling, Natur- og Biovidenskabelige Fakultet, Københavns Universitet.
- Schailée, H.**, Theeboom, M., & Van Cauwenberg, J. (2017). Peer-and coach-created motivational climates in youth sport: implications for positive youth development of disadvantaged girls. *Social Inclusion*, 5(2), 163-178.
- Strandbu, Å.**, Bakken, A., & Sletten, M. A. (2019). Exploring the minority–majority gap in sport participation: different patterns for boys and girls? *Sport in Society*, 22(4), 606-624.
- Temple, V. A.**, & Crane, J. R. (2016). A systematic review of drop-out from organized soccer among children and adolescents. *Soccer & Society*, 17(6), 856-881.
- Toftegaard-Støckel, J.**, Nielsen, G. A., Ibsen, B., & Andersen, L. B. (2011). Parental, socio and cultural factors associated with adolescents' sports participation in four Danish municipalities. *Scandinavian Journal of Medicine & Science in Sports*, 21(4), 606-611.
- van Bottenburg, M.** (2013). Why are the European and American sports worlds so different? Path dependence in European and American sports history. In Tomlinson, A., Young, C. & Holt, R. (eds.) *Sport and the Transformation of Modern Europe* (pp. 217-237). New York: Routledge.
- Vandermeerschen, H.**, Vos, S., Scheerder, J., (2016). Towards level playing fields? A time trend analysis of young people's participation in club-organised sports, *International Review for the Sociology of Sport*, 51(4), 468-484.
- Vandermeerschen, H.**, Vos, S., & Scheerder, J. (2015). Who's joining the club? Participation of socially vulnerable children and adolescents in club-organised sports. *Sport, Education and Society*, 20(8), 941-958.

Vislie, L. (2003). From integration to inclusion: focusing global trends and changes in the western European societies. *European Journal of Special Needs Education*, 18(1), 17-35.

Walseth, K. (2006). Sport and belonging. *International Review for the Sociology of Sport*, 41(3-4), 447-464.

Walseth, K., & Strandbu, Å. (2014). Young Norwegian-Pakistani women and sport: How does culture and religiosity matter? *European Physical Education Review*, 20(4), 489-507.

Wheeler, S., Green, K., & Thurston, M. (2019). Social class and the emergent organised sporting habits of primary-aged children. *European Physical Education Review*, 25(1), 89-108.

WWW.DBU.DK

@DBUENDELAFNOGETSTØRRE

@DBUFODBOLD

4326 2222

DBU@DBU.DK

EN DEL AF
NOGET STØRRE